

UREDJA O PROGLAŠENJU SPOMENIKA PRIRODE „TUNELSKA PEĆINA PRERAST U KANJONU ZAMNE“

(„Sl. glasnik RS”, br. 81/2020)

Član 1

Geomorfološki fenomen, tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne koji se nalaze u istočnoj Srbiji, na istočnoj strani Deli Jovana, na reci Zamni, stavlja se pod zaštitu kao Spomenik prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne”, i svrstava se u I kategoriju zaštićenog područja međunarodnog, nacionalnog odnosno izuzetnog značaja (u daljem tekstu: Spomenik prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne”).

Član 2

Spomenik prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne” je tunelska rečna pećina sa stalnim rečnim tokom. Nastala je podzemnim fluvio-kraškim usecanjem Zamne, što je u odmakloj fazi evolucije omogućilo nastanak procesa obrušavanja, čime su u pećini otvorena dva otvora u tavanici (vigledi). Pećina predstavlja jedinstven i jednostavan pećinski kanal dužine 155 m, koji na ulazu ima visinu od 18 m i širinu 10 m, dok izlazni otvor pećine ima visinu 10 m i širinu 14 m, u čijem podu je rečno korito Zamne. Prvi otvor je prečnika 15 m i nalazi se na visini od oko 30 m od nivoa rečnog korita Zamne, a drugi otvor je širine 10-12 m na visini od 15 m od pećinskog poda. Zbog dva velika otvora u tavanici ova tunelska pećina je celom dužinom pod dnevnom svetlošću. Zahvaljujući postojanju ovih otvora, na ulazu i na izlazu, pećinski tunel ima izgled ogromne prerasti. Otvori u tavanici su udaljeni jedan od drugog oko 70 m.

Klisura Zamne je refugijalno stanište velikog broja životinjskih i biljnih vrsta sa očuvanom vegetacijom, po čemu je izuzetno značajno područje biološkog diverziteta koji zaslzuje zaštitu. Izražena heterogenost i bogatstvo flore i vegetacije klisura i kanjona rezultat su drastične varijabilnosti ekoloških faktora na malom prostoru, razvoja u uslovima refugijuma ali i relativne fizičke izolacije. Autentičnost vegetacije klisura i kanjona ne ogleda se samo u diverzitetu, već i u očuvanosti specifične strukture i kvalitativnog i kvantitativnog odnosa cenobionata fitocenoza. Na području kanjona reke Zamne evidentirano je 37 vrsta faune dnevnih leptira od kojih se dve vrste nalaze na evropskoj crvenoj listi: *Parnassius mnemosyne* i *Lycaena dispar*, kao i pet vrsta koje se na karpatskom prostoru smatraju ugroženim: *Brenthis daphne*, *Lycaena dispar*, *Neptis sappho*, *Parnassius mnemosyne* i *Meleageria daphnis*. Takođe, na ovom području utvrđeno je oko 60 vrsta ptica gnezdarica, od kojih se 20 nalazi na listi strogo zaštićenih i zaštićenih vrsta. Faunu sisara kanjona reke Zamne čini ukupno 37 vrsta svrstanih u pet taksonomske kategorije nivoa reda.

Područje Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne” stavlja se pod zaštitu kao jedinstveni oblik podzemne kraške morfologije istočne Srbije, sa značajnim biološkim diverzitetom flore i faune, koji čini jedinstveni prirodni okvir ovog zaštićenog područja.

Član 3

Spomenik prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne“ nalazi se na području opštine Negotin i obuhvata katastarske parcele KO Štubik I i KO Plavna ukupne površine 39 ha 50 a 00 m² od čega je 15 ha 48 a 94 m² (39,21%) u državnoj svojini, a 24 ha 01 a 06 m² (60,79%) u privatnoj svojini.

Opis granica i grafički prikaz Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne“, dati su u Prilogu - Opis granica i grafički prikaz Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne“, koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 4

Na području Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne“ utvrđuje se režim zaštite II stepena.

Na području na kojem je utvrđen režim zaštite II stepena zabranjene su sledeće aktivnosti:

- 1) industrijska i individualna eksploracija bigra i drugih mineralnih i sirovina;
- 2) primarna prerada i pretkoncentracija mineralnih sirovina;
- 3) rukovanje otrovnim hemijskim materijama, naftnim derivatima i drugim opasnim materijama na otvorenom prostoru;
- 4) deponovanje primarnih i sekundarnih jalovina, komunalnog, industrijskog i drugog otpada, otpadnih materijala svih vrsta i viškova zemlje sa otkopa, kao i formiranje mrciništa i odlaganje stajskog đubriva na zaštićenom području;
- 5) promena namena površine, izuzev promena koje proističu iz upravljačkih dokumenata;
- 6) izgradnja industrijskih, infrastrukturnih, saobraćajnih, privrednih, hidrotehničkih i drugih objekata, čiji rad i postojanje mogu izazvati nepovoljne promene kvaliteta zemljišta, voda, vazduha, živog sveta i narušiti ambijentalne vrednosti zaštićenog područja i njegove okoline;
- 7) izgradnja septičkih jama propusnog tipa i svako ispuštanje otpadnih i osočnih voda u vodotok i zemljište;
- 8) gradnja stambenih, ekonomskih, turističkih i vikend objekata;
- 9) paljenje vatre, osim na mestima određenim za tu namenu;
- 10) pregrađivanje vodotoka reke Zamne, izgradnja hidrotehničkih objekata ili formiranje akumulacija, osim u slučajevima odbrane od poplave;
- 11) ribolov i druge aktivnosti koje ometaju mrest, razvoj i kretanje riba, osim ribolova u naučnoistraživačke svrhe;
- 12) promene postojeće morfologije terena;

- 13) uništavanje, uznemiravanje, sakupljanje i preduzimanje drugih aktivnosti kojima bi se mogle ugroziti biljne i životinjske vrste zaštićene propisima Republike Srbije i međunarodnim aktima i njihova staništa;
- 14) krčenje šumske vegetacije i čista seča kojima se može izazvati erozija i promena predela;
- 15) postavljanje (ukucavanje) tabli i drugih obaveštenja na stablima;
- 16) aktivnosti koje dovode do značajnog uznemiravanja ptica u periodu razmnožavanja (mart-jul);
- 17) uništavanje gnezda ptica;
- 18) unos alohtonih vrsta biljaka i životinja;
- 19) aktivnosti koje mogu dovesti do oštećenja ili degradacije elemenata geonasleđa.

Član 5

Na području na kojem je utvrđen režim zaštite II stepena ograničavaju se sledeće aktivnosti:

- 1) uzimanje fosilnosnih materijala u naučne svrhe, uz znanje upravljača i uz poštovanje uslova zaštite prirode;
- 2) lov - na sanitarni odstrel;
- 3) branje i sakupljanje divlje flore i faune;
- 4) radovi u okviru održavanja vegetacije (šumskog kompleksa) - na sanitarno-uzgajne mere, odnosno na poboljšanje zdravstvenog stanja sastojina;
- 5) sadnja i zasejavanje vrsta biljaka i naseljavanje vrsta životinja stranih za prirodni živi svet tog područja, u slobodnom prostoru;
- 6) izgradnja objekata i izvođenje radova, odnosno infrastrukturno opremanje, koje je u funkciji prezentacije i zaštite prirodnog dobra (rekonstrukcija i uređenje postojećih staza i puteva, prihvatnih površina i dr., osim za vodoprivredne aktivnosti);
- 7) rekonstrukcija postojećih objekata vodenica;
- 8) primenu hemijskih sredstava;
- 9) izvođenje hitnih i neophodnih sanacionih šumskih radova nakon akcidentnih situacija prilikom vetroloma, vetroizvala, požara, kalamiteta insekata, aktivnosti na uklanjanju alohtonih vrsta flore i faune;
- 10) sprovođenje odgovarajućih mera protivpožarne i protiverozione zaštite;
- 11) transport neopasnog otpada.

Član 6

Zabrane i ograničenja propisani ovom uredbom, ne odnose se na vojne objekte i komplekse, kao i aktivnosti koje Vojska Srbije izvodi ili će izvoditi za potrebe odbrane Republike Srbije.

Član 7

Spomenik prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne“ poverava se na upravljanje Turističkoj organizaciji opštine Negotin (u daljem tekstu: upravljač).

Član 8

U obavljanju zakonom utvrđenih poslova upravljanja zaštićenim područjem, upravljač je dužan naročito da: se stara o zaštićenom području na način koji omogućava da se u potpunosti sprovedu propisane mere i aktivnosti zaštite u cilju očuvanja i unapređenja zaštićenog područja, vrši obeležavanje zaštićenog područja, doneše plan upravljanja, doneše akt o unutrašnjem redu na prostoru zaštićenog područja, obezbeđuje čuvarsku službu, obezbeđuje uslove za sprovođenje naučno-istraživačkih, obrazovnih, informativno-propagandnih i drugih aktivnosti u skladu sa zakonom, obezbeđuje finansijska sredstva iz sopstvenih prihoda i iz naknada za korišćenje zaštićenog područja, kao i drugih izvora utvrđenih zakonom, obraća se nadležnim organima radi obezbeđivanja sredstava iz opštinskog i republičkog budžeta i drugih izvora prihoda.

Upravljač je dužan da izvrši upis delatnosti upravljanja zaštićenim područjem u skladu sa propisima kojima se uređuje klasifikacija delatnosti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 9

Očuvanje, unapređenje, održivo korišćenje i prikazivanje prirodnih i drugih vrednosti područja Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne“ sprovodi se prema planu upravljanja koji donosi upravljač na period od deset godina (u daljem tekstu: Plan upravljanja), sa sadržinom i na način propisan zakonom kojim se uređuje zaštita prirode.

Plan upravljanja sadrži ciljeve i prioritetne zadatke očuvanja povoljnog stanja zaštićenog područja, kao i preventivne mere zaštite od požara u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od požara i propisima donetim na osnovu tog zakona.

Plan upravljanja upravljač donosi i dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo) najkasnije u roku od deset meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

U postupku davanja saglasnosti na Plan upravljanja, Ministarstvo pribavlja mišljenja ministarstava nadležnih za poslove nauke, prosvete, kulture, rudarstva, energetike, privrede, građevinarstva, saobraćaja, prostornog planiranja, turizma, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede i finansija.

Upravljač je dužan da jednom u tri godine analizira sprovođenje Plana upravljanja i ostvarene rezultate i po potrebi izvrši njegovu reviziju.

Do donošenja Plana upravljanja, upravljač će vršiti poslove na osnovu godišnjeg programa upravljanja koji je dužan da doneše i dostavi Ministarstvu na saglasnost u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Godišnji program upravljanja iz stava 6. ovog člana sadrži naročito: sažet prikaz prirodnih i drugih vrednosti zaštićenog područja, ciljeva zaštite i održivog korišćenja, mogućnosti i ograničenja za njihovo ostvarivanje; detaljan prikaz godišnjih zadataka na čuvanju, održavanju, unapređenju, prikazivanju i održivom korišćenju zaštićenog područja za potrebe nauke, obrazovanja, rekreacije i turizma i ukupnog socio-ekonomskog razvoja; prikaz konkretnih poslova na izradi i donošenju upravilačkih dokumenata, prvenstveno Plana upravljanja, akta o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi i akta o naknadi za korišćenje zaštićenog područja; prikaz zadataka na obeležavanju zaštićenog područja, zasnivanju informacionog sistema i protivpožarnoj zaštiti; prikaz subjekata i organizacionih i materijalnih uslova za izvršenja programa, visine i izvora potrebnih finansijskih sredstava.

Član 10

Sredstva za sprovođenje Plana upravljanja obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije, od naknade za korišćenje zaštićenog područja, prihoda ostvarenih obavljanjem delatnosti upravilača i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Visinu naknade za korišćenje Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne” svojim aktom utvrđuje Upravilač, u skladu sa zakonom kojim se uređuju naknade za korišćenje javnih dobara.

Član 11

Upravilač je dužan da obezbedi sprovođenje režima zaštite, odnosno unutrašnji red i čuvanje zaštićenog područja u skladu sa pravilnikom o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi koji donosi uz saglasnost Ministarstva u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

U okviru sadrzine propisane zakonom kojim se uređuje zaštita prirode, pravilnikom iz stava 1. ovog člana bliže se utvrđuju zabranjeni radovi i aktivnosti, kao i pravila i uslovi obavljanja radova i aktivnosti koji su dopušteni na području Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne”.

Pravilnik iz stava 1. ovog člana se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 12

Upravilač je dužan da na propisan način obeleži Spomenik prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne” i njegove spoljne granice, najkasnije u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 13

Upravilač je dužan da izradi softversko rešenje o prirodnim i stvorenim vrednostima, nepokretnostima, aktivnostima i drugim podacima od značaja za upravljanje Spomenikom prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne” u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 14

Planovi uređenja prostora, šumske, lovne, poljoprivredne i druge osnove i programi koji obuhvataju Spomenik prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne” usaglašiće se sa Prostornim planom Republike Srbije, Planom upravljanja i režimima zaštite utvrđenim ovom uredbom.

Planovi, osnove i programi iz stava 1. ovog člana, donose se uz prethodnu saglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Član 15

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Rešenje o stavljanju pod zaštitu države kanjona reke Zamne u dužini od 300 m uzvodno od ušća reke Medveđe u Zamnu i širini po 150 m sa obe strane korita reke Zamne kao i prerasta - prirodnog mosta na toj reci u dužini od 180 m, koje je doneo Zavod za zaštitu prirode i naučno proučavanje prirodnih retkosti NR Srbije, broj 275 od 20. juna 1957. godine.

Član 16

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

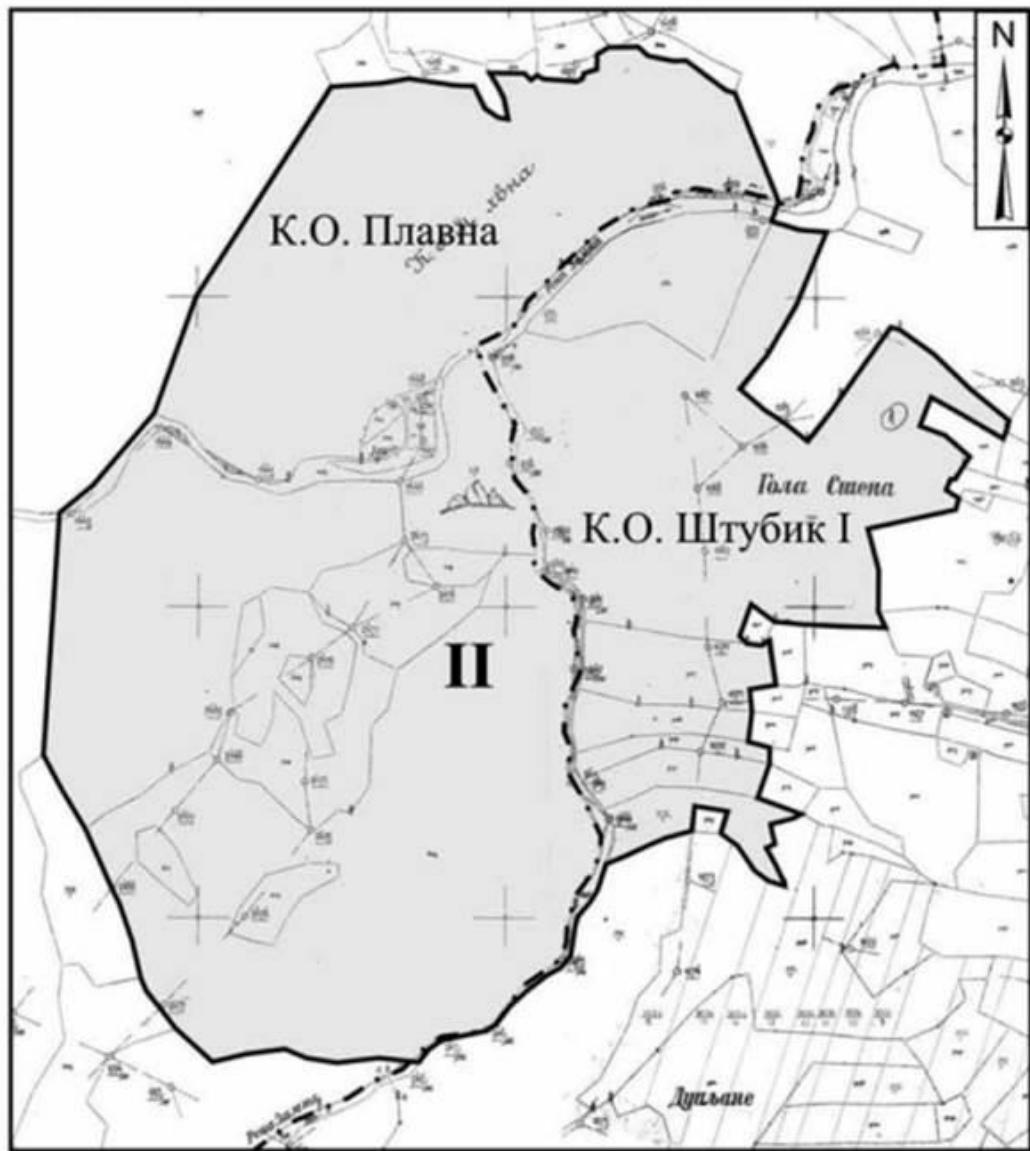
Prilog

OPIS GRANICA I GRAFIČKI PRIKAZ SPOMENIKA PRIRODE „TUNELSKA PEĆINA PRERAST U KANJONU ZAMNE”

Granice Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne” u režimu zaštite II stepena

Granica Spomenika prirode „Tunelska pećina Prerast u kanjonu Zamne” počinje u najjužnijoj tački prirodnog dobra, na granici KO Štubik I i KO Plavna u četvoromeđi k.p. br. 5414 i 14778 u KO Plavna i k.p. br. 3032/1 i 13994 u KO Štubik I. Iz te tačke granica prati u pravcu severoistoka desnu obalu reke Zamne tj. jugoistočnu granicu k.p. broj 13994 do tromeđe k.p. br. 13994, 3032/1 i 3032/2 gde skreće na istok južnom granicom k.p. broj 3032/2, a zatim ka severu prati istočne granice k.p. br. 3032/2, 3031, 3030, 3028, 3027 i 2990 do tromeđe k.p. br. 2990, 2989 i 13994 gde je i granica KO Štubik I i KO Plavna. Iz te tromeđe granica seče k.p. broj 13994 u KO Štubik I što je i k.p. broj 14859 u KO Plavna tj. reku Zamnu u pravcu četvoromeđe k.p. br. 5400, 5401, 14859 i 5397, a zatim istim pravcem seče k.p. broj 5401 i severnom granicom k.p. broj 5401 u pravcu istoka stiže do tromeđe k.p. br. 5401, 5399/1 i 5397. Od te tromeđe granica u pravcu severozapada seče k.p. broj 5397 do najjužnije tačke k.p. broj 5300, skreće na zapad i prati južne granice k.p. br. 5300, 5301, 5302, 5303 i 5304 do njene najjužnije tačke. Od te tačke granica seče k.p. broj 5397 u pravcu jugozapada do tačke sa koordinatama Y= 7 602 214,76 i X= 4 907 154,51, koja se nalazi na levoj obali potoka Medveđa tj. na severnoj granici k.p. broj 14782, koju prati u pravcu jugozapada do tačke sa koordinatama Y= 7 602 138,34 i X= 4 907 075,23, a zatim je seče, kao i k.p. broj 5427 u pravcu juga odnosno u pravcu najsevernije tačke k.p. broj 5428/2 iz koje u pravcu jugoistoka nastavlja da prati severoistočne granice k.p. br. 5428/2 i 5429, skreće na istok južnom granicom k.p. broj 5413 do k.p. broj 14859, reka Zamna čijom levom obalom u pravcu jugozapada stiže do granice KO Plavna i KO Štubik I, a time i do početne tačke opisa granice.

**SPOMENIK PRIRODE
„TUNELSKA PEĆINA-PRERAST U KANJONU ZAMNE“**

Легенда:

P = 1 : 2 500

Граница СП „Тунелска пећина-прераст у кањону Замне“

Режим заштите II (другог) степена